

## Nu måste politikerna se över regelverket för fria diabeteshjälpmedel!

Nu hotas den statliga subventionen av diabeteshjälpmedel. Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) skall enligt förslag till beslut ta bort subventionen för insulinpumpar. Många personer med diabetes känner nu oro över sina livsnödvändiga hjälpmedel. Personer med diabetes är redan hårt drabbade av sin sjukdom och de som använder en insulinpump är beroende av den. Utan god blodsockerkontroll utsätts patienten för livsfara och svåra följsjukdomar med ett ökat tryck på vården. Den viktiga principen om lika vård för alla naggas i kanten då tillgången till patienthjälpmedel kan komma att handla om plånbokens tjocklek och i vilket landsting man bor. Landstingen har också en viktig roll vid sina upphandlingar; prioriterar de diabetespatienterna eller inte? Vem tar ansvar för diabetespatienternas hälsa och vilka patienter står på tur att drabbas?

### ***Vi kräver nu att TLV, i väntan på en översyn av lagen om kostnadsfria hjälpmedel, stoppar processen att utesluta diabeteshjälpmedel såsom insulinpump ur den statliga subventionen***

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) har sedan det inrättades 2002 förtjänstfullt uppfyllt sitt uppdrag med stor skärpa och noggrannhet. Men på sistone blåser nya och kalla vindar. TLV:s förmodade beslut att avskaffa subventionen för insulinpumpar och sänka den för andra diabeteshjälpmedel riskerar patienternas säkerhet. Detta är därmed ett slag mot personer med diabetes och oss som arbetar med diabetes. Personer med diabetes är tillräckligt drabbade av sin sjukdom och ska inte behöva oroa sig för sin behandling. Samhället ska understödja patienters vilja och förmåga att själva hantera sin sjukdom och behandling. Det leder till mindre besvär för personer med diabetes och i förlängningen även till mindre kostnader för samhället.

TLV:s beslut om sänkta eller borttagna subventioner för livsnödvändiga medicintekniska hjälpmedel är orsakat av att man nu tolkat det befintliga regelverket på ett annorlunda sätt jämfört med tidigare. Eftersom en insulinpump har en livslängd på 4 år betraktas den inte längre som ett förbrukningshjälpmedel, medan däremot slangar och nålar till pumpen även fortsatt kommer att vara fria. Regeringen och lagstiftarna verkar därmed ha lämnat för stort tolkningsutrymme åt myndigheten TLV så att intentionen bakom lagen om kostnadsfria hjälpmedel inte längre uppfylls. Nu måste regeringen och riksdagen ta sitt ansvar och prioritera i vården. Det är de folk- och förtroendevaldas uppgift – inte TLV:s.

### **Idag lever 350 000 personer med diabetes i Sverige och allt fler insjuknar.**

Diabetes är vår största folksjukdom. Typ 1-diabetes drabbar vanligtvis barn och yngre vuxna och typ 2-diabetes benämns ofta vuxendiabetes. Dåligt behandlad diabetes leder till bland annat blindhet, njursvikt, hjärtinfarkt, stroke och problem med blodcirkulationen vilket kan leda till amputation. Därför är det av otroligt stor vikt att de 9.000 personer med diabetes som har insulinpump, har fortsatt möjlighet att reglera sitt blodsocker med hjälp av pumpen.

TLV är ålagda att ta hänsyn till tre grundläggande principer vid sin bedömning av om subvention ska ges: Kostnadseffektivitet, behov och solidaritet, samt människovärde. Enligt behovsprincipen ska resurser avsättas till de patienter som har störst behov av vård. Personer med diabetes är en patientgrupp där behovet av regelbunden vård gör skillnaden mellan att drabbas av svåra komplikationer eller att leva ett så normalt liv som möjligt. Människovärdesprincipen innebär att alla människors lika värde och rätt ska respekteras – vården ska erbjudas lika för alla oavsett var man bor i landet. Sverige har länge varit ett föregångsland inom medicinteknik och hälso- och sjukvård. Om

TLV tar bort subventionen på insulinpumpar äventyras patienternas möjligheter att själva hantera sin sjukdom och behandling.

TLV ska även värna kostnadseffektiviteten. I det korta loppet sparas möjligen pengar genom nedskärningar, men i ett längre perspektiv kommer samhället få betala för dessa kortsiktiga besparingar. Illa skött diabetes leder nämligen till följsjukdomar som kräver mer vård och ger färre personer som kan vara i arbete eller utbildning. Statens kostnader för subventioner av insulinpump med 30.000 kronor är således en förhållandevis billig investering i såväl diabetespatienters hälsa och livskvalitet som samhällets tillväxt med diabetespatienter som kan jobba eller utbildar sig istället för att vara sjukskrivna.

Eftersom allt fler får diagnosen diabetes är det väsentligt att Sverige är uppdaterat inom de senaste diabetesläkemedlen och medicintekniken. Vi är rädda att nya och innovativa hjälpmedel inte längre kommer att introduceras i Sverige i framtiden med den policy som TLV nu slagit in på. I det långa loppet blir följden att den senaste och bästa vården inte erbjuds.

Sammanfattningsvis saknas en helhetssyn och beslutet från TLV äventyrar diabetespatienternas möjligheter till bättre vård i framtiden. Vår rädsla är att detta kommer att resultera i bristande blodsockerkontroller och återgång till behandlingsmetoder som vi redan lämnat bakom oss. Vi kräver nu att TLV stoppar processen att utesluta insulinpump ur den statliga subventionen i väntan på en översyn av lagen om kostnadsfria hjälpmedel så att den bättre lever upp till de intentioner som fanns när den skrevs.

Företrädare för patienterna och professionen har under våren 2011 varit i kontakt med socialminister Göran Hägglund som låtit meddela att han bekräftar att han tagit del av synpunkterna men avböjer ett sammanträffande med hänvisning till tidsbrist. Detta är inte godtagbart. Våra politiker måste bestämma sig för om det verkligen är TLV och de enskilda landstingen var för sig som ska prioritera i vården. Vi ska inte ha ett samhälle där tillgången på patienthjälpmedel beror på i vilket landsting man är bosatt eller hur tjock plånboken är.

Margareta Nilsson, Förbundsordförande, Svenska Diabetesförbundet  
Stig Attvall, Docent och överläkare, Sahlgrenska sjukhuset, Göteborg  
Ragnar Hanås, överläkare, Barn- och ungdomskliniken, NU-sjukvården, Uddevalla och  
generalsekreterare i internationella barndiabetesorganisationen ISPAD (International Society for  
Pediatric and Adolescent Diabetes)